

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. veebruar 2020
(OR. en)

6179/20

TELECOM 19
CYBER 23

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. veebruar 2020
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2020) 63 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE .eu tippdomeeni kasutuselevõtu, toimimise ja tõhususe kohta ajavahemikus aprillist 2017 kuni aprillini 2019

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2020) 63 final.

Lisatud: COM(2020) 63 final

Brüssel, 19.2.2020
COM(2020) 63 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**.eu tippdomeeni kasutuselevõtu, toimimise ja tõhususe kohta ajavahemikus aprillist
2017 kuni aprillini 2019**

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	2
2.	KOKKUVÕTE.....	2
3.	.EU ÕIGUSRAAMISTIK	3
	3.1. Praegune raamistik	3
	3.2. Uus raamistik.....	3
4.	.EU REGISTER.....	3
	4.1. Finants- ja lepinguliste nõuete järgimine	4
5.	.EU DOMEEN.....	4
	5.1. Üldised suundumused.....	4
	5.2. .eu kaubamärk.....	5
	5.3. Turundus ja teabekorraldus	5
	5.4. Mitmekeelsus.....	7
	5.5. Ühendkuningriigi kavandatava EList välja astumise mõju	7
6.	USALDUS JA TURVALISUS	8
	6.1. Turvalised domeeninimed	8
	6.2. Kuritarvitusliku registreerimise vähendamine	9
	6.3. Koostöö küberkuritegevuse vastases võitluses.....	9
	6.4. Vaidluste kohtuväline lahendamine	10
	6.5. Stabiilsus, turvalisus ja talitluspidevus.....	10
7.	RAHVUSVAHELISED SUHTED	10
8.	KESKKONNAMÕJU	11
9.	KOKKUVÕTE.....	11

1. SISSEJUHATUS

Selles aruandes käsitletakse Euroopa Liidu internetidomeeni .eu (riigikoodiga tippdomeen) ja selle muudes tähestikes variante, mida haldab mittetulundusühing EURid (European Registry for Internet Domains), mis tegutseb kõnealuse domeeni registrina (edaspidi „eu register“) komisjoniga sõlmitud teenuse osutamise kontsessioonilepingu alusel. Vastavalt 22. aprilli 2002. aasta määruse (EÜ) nr 733/2002 (tippdomeeni .eu kasutuselevõtu kohta) (edaspidi „eu määrus“) artiklile 8 tuleb komisjonil esitada iga kahe aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne .eu domeeni kasutuselevõtu, toimimise ja tõhususe kohta. Käesolev aruanne hõlmab ajavahemikku 1. aprillist 2017 kuni 31. märtsini 2019 (edaspidi „vaatlusalune periood“).

2. KOKKUVÕTE

3,7 miljoni registreeritud domeeninimega jäi .eu domeen maailmas suuruselt seitsmendaks riigikoodiga tippdomeeniks. Kasv soikus vaatlusalusel perioodil domeeninimede turu küpsuse tõttu. .eu domeeni tulemused jäid siiski teiste riigikoodiga tippdomeenidega samale tasemele vaatamata .eu registreerimiste märkimisväärsele vähenemisele, mille põhjustas Ühendkuningriigi kavandatud väljaastumine Euroopa Liidust ja domeeninimede peatamine registreerimisandmete rangema kontrolli tõttu.

Suureneva konkurentsi tingimustes keskendus .eu register üha enam teenuse kvaliteedile ja turvalisusele, mitte hinnale. See osutus edukaks: .eu domeeninimede uuendamise määr püsis kõrge ja kasvas käesoleva aruandega hõlmatud perioodil 78,6 %-lt 80 %ni.

Lisaks jätkas .eu register DNSi (domeeninimesüsteem) turvaliendi DNSSEC¹ edendamist, rakendas küberturbemeetmeid, võttis kasutusele uusi algatusi, et hoida ära kuritarvitamise eesmärgil tehtud registreerimisi, ning tegi .eu domeeninimedega seotud ebaseadusliku tegevuse vastases võitluses koostööd õiguskaitseasutuste ja muude riigiasutustega nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil. .eu register pidas ülal väga kerkset ja tugevat tehnilist taristut, et tagada .eu nimeruumi kättesaadavus kõigile internetikasutajatele.

Esmatähtsaks jäi Euroopa keelelise mitmekesisuse toetamine ja mitmekeelsuse laiendamine kogu .eu domeenis. Vaatlusaluse perioodi lõpus valitses ootus, et .eu stringi saab kreeka tähestikus kasutusele võtta 2019. aasta lõpus. See verstepost tähistaks jõupingutuste edukat lõpuleviimist kõigi muude kui ladina tähestike toetamiseks Euroopa Liidus².

Üldiselt toimib .eu domeen endiselt tõhusalt ning hõlbustab turvaliselt ja usaldusväärset juurdepääsu digitaalsele ühtsele turule ning võimaldab eurooplastel näidata veebis oma Euroopa identiteeti.

¹ Domain Name System Security Extension.

² Kreeka tähestikus string .eu võeti tegelikult kasutusele 14. novembril 2019 ning see jääb väljapoole käesoleva aruande ulatust.

3. .EU ÕIGUSRAAMISTIK

3.1. Praegune raamistik

.eu domeen rakendati .eu määrusega (muudetud kujul³) ja määrusega (EÜ) nr 874/2004, millega kehtestatakse tippdomeeni .eu rakendamise ja kasutamise üldeeskirjad ning selle registreerimise põhimõtted (muudetud kujul⁴).

3.2. Uus raamistik

2017. aastal hindas komisjon .eu õigusraamistikku õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) läbivaatamise raames ning otsustas seejärel seda muuta. Pärast avalikku konsultatsiooni ja mõju hindamist⁵ ning positiivse tagasiside saamist õiguskontrollikomiteelt esitas komisjon seadusandliku ettepaneku olemasoleva(te) .eu määrus(t)e asendamiseks. See ettepanek võeti lõpuks vastu kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/517, mis käsitleb tippdomeeninime .eu kasutuselevõttu ja toimimist ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 733/2002 ja tunnistatakse see kehtetuks ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 874/2004 (läbivaadatud .eu määrus).

Läbivaadatud .eu määrusega tagati .eu domeenile turumuutustega kohanemiseks vajalik õiguslik paindlikkus, ajakohastati selle juhtimisstruktuuri⁶ ja laiendati .eu domeeninimenõuetele vastavuse kriteeriume, et ELi kodanikud saaksid domeeninime registreerida olenemata oma elukohast. Läbivaadatud .eu määrus jõustus 18. aprillil 2019. Seda hakatakse kohaldama alates 13. oktoobrist 2022 ning samal kuupäeval tunnistatakse kehtetuks määrused nr 733/2002 ja nr 874/2004; erandiks on nõuetele vastavuse kriteeriume laiendavad sätted, mida kohaldatakse alates 19. oktoobrist 2019.

4. .EU REGISTER

Pärast pakkumismenetlust valiti välja mittetulundusühing European Registry for Internet Domains (EURid) ja sõlmiti temaga 2004. aastal teenuse osutamise kontsessioonileping, et temast saaks .eu registri haldaja, kes vastutab .eu domeeni ja selle muudes tähestikes variantide korraldamise, haldamise ja juhtimise eest. Pärast uut pakkumismenetlust sõlmiti EURidiga 2014. aastal teine leping. Seda lepingut pikendati 1. aprillist 2019 kuni 12. oktoobrini 2022.

EURid on mittetulunduslik ühing, mis on loodud Belgia õiguse alusel ja mille peakontor asub Brüsselis. Kolm EURidile kuuluvat äriühingut tegutsuvad piirkondlike büroodena, mis on asutatud Itaalias, Tšehhi Vabariigis ja Rootsis. EURidi ülesanne on luua jätkusuutlikul viisil tipptasemel tegutsedes lõppkasutaja

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1137/2008.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2005. aasta määrus nr 1654/2005; 25. oktoobri 2007. aasta määrus nr 1255/2007, 26. juuni 2009. aasta määrus nr 560/2009 ja 26. märtsi 2015. aasta määrus nr 516/2015.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-2402460_en.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/new-rules-will-boost-eu-governance-and-extend-its-reach>.

jaoks usaldusväärne .eu-ruum, pakkudes samal ajal oma akrediteeritud registripidajatele suurepärase kvaliteediga teenust.

Ühingul EURid on kaks asutajaliiget, DNS Belgium (.be register) ja Istituto di Informatica e Telematica (.it register), veel üheksa liiget ning 13 esindajast koosnev strateegianõukogu. Organisatsiooni juhivad üldjuht ja kaheksast isikust koosnev juhtimismeeskond. Vaatlusaluse perioodi lõpus oli EURidil 56 täistööajaga töötajat, kes töötasid seitsmes osakonnas ja asusid selle neljas piirkondlikus büroos. Enamik töötajaid töötab välissuhete meeskonnas ja tehnikaosakonnas.

4.1. Finants- ja lepinguliste nõuete järgimine

Välise organisatsioonina haldab EURid .eu domeeni autonoomselt. Sellegipoolest jälgib komisjon tähelepanelikult EURidi finantsolukorda ja lepingute täitmist kooskõlas .eu õigusraamistiku ja teenuse osutamise kontsessioonilepingu sätetega. Komisjon täidab oma järelevalverolli, vaadates läbi iga-aastased auditeeritud raamatupidamisaruanded, kaks korda aastas esitatavad ja iga-aastased finantsaruanded, eelarveettepanekud ning .eu registri strateegia ja tegevuskavad. Finantsküsimusi arutatakse kaks korda aastas peetavatel koosolekutel ja erakorralistel koosolekutel.

Käesoleva aruandega hõlmatud perioodil oli EURidi finantsolukord võrreldav kahe eelmise aastaga: tulud umbes 13 miljonit eurot ja kulud 11 miljonit eurot aastas. Pärast raamatupidamisaruannete ja reservide heakskiitmist oli teenuse osutamise kontsessioonilepingu alusel Euroopa Liidule kantud ülejääk 2017. aruandeaastal 2 863 036 eurot ja 2018. aruandeaastal 1 347 883 eurot.

2018. aasta lõpus hoidis EURid finantsreserve kulumi (0,5 miljonit eurot), investeringute (0,6 miljonit eurot), sotsiaalsete kohustuste (2,4 miljonit eurot), juriidiliste kohustuste (1,2 miljonit eurot) ja käibekapitali (0,2 miljonit eurot) jaoks ning lisas uue reservi lepingute lõppemise jaoks (0,9 miljonit eurot).

2018. aastal tegi komisjon auditi .eu registri haldamise mitmesuguste haldus- ja finantsaspektide kohta. Auditi tulemusena esitati hulk soovitusi, mida rakendatakse 2019. aastal vastavalt komisjoni ja EURidi vahel kokku lepitud tegevuskavale. Eelkõige hõlmavad need EURidi hankepoliitika läbivaatamist; EURidi huvide konflikti poliitika läbivaatamist; reservide moodustamist käsitlevate eeskirjade ja lähenemisviisi selgitamist; ühtse lähenemisviisi väljatöötamist lepingute sõlmimisel väliskonsultantidega; piirkondlike büroode tõhususe ja tulemuslikkuse läbivaatamist; turunduse ja teadlikkuse suurendamise meetmete ning iga-aastase lepingulise vastavusauditi korraldamise hindamist.

5. .EU DOMEEN

5.1. Üldised suundumused

2019. aasta esimese kvartali lõpuks oli registreeritud 3,7 miljonit .eu domeeninime, mis tähendab, et tegemist on suuruselt üheteistkümnenda tippdomeeniga ja seitsmenda riigikoodiga tippdomeeniga maailmas⁷. Registreeringute maht

⁷ CENTRstats Global TLD report Q1 2019, edition 27, <https://www.centr.org/statistics-centr/quarterly-reports.html>.

moodustab umbes 1 % ülemaailmsest domeeninimede turust, hõlmates enam kui 350 miljonit domeeninime, mis on jaotatud 1 486 tippdomeeni vahel.

Kui 2017. aasta lõppes 1,5 % aastase kasvuga, siis 2018. aasta kasv oli negatiivne, s.o –3,4 %. Negatiivse kasvu põhjustasid teiste riigikoodiga tippdomeenidega võrreldes kaks ebatüüpilist arengut: Ühendkuningriigi kavandatud väljaastumine Euroopa Liidust (selgitatud jaotises „Ühendkuningriigi kavandatud EList väljaastumise mõju“) ja ligikaudu 58 000 domeeninime peatamine 2018. aastal nõuetele vastavuse rangema kontrollimise tulemusel.

Üldiselt on .eu domeeni tulemused samasugused kui teistel riigikoodiga tippdomeenidel ning ühiseks proovikiviks on käesolevas aruandes vaadeldava kahe aasta jooksul olnud madal kasvumäär domeeninimede turul. Madalal kasvumääral on mitu põhjust. Kuhugi ei ole kadunud eelmises aruandes kirjeldatud suundumused, näiteks peamiste riiklike turgude küpsus ja uute gTLDde (geneeriliste tippdomeenide) tuleku tõttu suurenenud konkurents. Samuti on käesoleva aruandega hõlmatud perioodil kasvanud asendustoodete (näiteks üksikisikute ja ettevõtete sotsiaalmeediakontod ning mobiilirakendused) turuosa, seda eriti arenevatel turgudel^{8,9}.

Registreerimisriikide arvestuses olid 2019. aasta esimese kvartali lõpus peamised .eu domeeni turud Saksamaa, Holland, Prantsusmaa, Poola ja Itaalia. Käesoleva aruandega hõlmatud perioodil langes Ühendkuningriik neljandalt kohalt kuuendale, samas kui Portugali osa .eu registreerimistes peaaegu kahekordistus, mis näitab, et domeeninimede arvu kasv võib olla endiselt kahekohaline.

5.2. .eu kaubamärk

Viimastel aastatel on domeeninimede turg ja eriti väljakujunenud tippdomeenid seisnud silmitsi konkurentsi märkimisväärse kasvuga, kuna kasutusele on võetud uued geneerilised tippdomeenid, näiteks *.hotel* ja *.shop*. Konkurents on muutunud tihedaks ja paljud uued registrid pakuvad väga madalaid hindu, kasutades registripidajate ja edasimüüjate suhtes agressiivset turundust.

EURid on omalt poolt otsustanud keskenduda hinna asemel kvaliteedile ja turvalisusele ning jätkata .eu kui usaldusväärse ja kogu Euroopas levinud kaubamärgi edendamist. See strateegia osutus edukaks: .eu domeeninimede uuendamise määr (üldiselt klientide usalduse ja lojaalsuse näitaja) püsis kõrge ja kasvas käesoleva aruandega hõlmatud perioodil 78,6 %-lt 80 %ni.

5.3. Turundus ja teabekorraldus

Kooskõlas oma strateegilise eesmärgiga keskenduda kvaliteedile ja turvalisusele, mitte hinnale, tegi EURid turunduse ja teabekorralduse vallas järgmist.

- EURidi veebisaidil avaldati uus maandumisleht *trust.eurid.eu*, et tuua .eu domeeninime kui kaubamärgi puhul esile usaldusväärsust ja turvalisust, mis on

⁸ EURid et al, Middle East and Adjoining Countries DNS Marketplace Study, ICANN 2016 <https://www.icann.org/news/announcement-2016-02-26-en>.

⁹ Oxford Information Labs et al, Latin American and Caribbean DNS Marketplace Study, 2017 <https://www.icann.org/public-comments/lac-dns-marketplace-2016-09-22-en>.

saavutatud meetmete abil, mis tagavad küberturvalisuse kõrge taseme ning vähendavad aktiivselt domeeninime kuritarvitamise riske.

- 2018. aastal korraldati teadlikkuse suurendamiseks kaks edukat internetikampaaniat. Riigid, kus kampaaniad toimusid (teiste hulgas Poola, Saksamaa, Prantsusmaa ja Hispaania), valiti välja sealse .eu kasvumäära ja .eu tutvustuskampaaniaid korraldavate registripidajate toetuse põhjal.
- Partnerlust .eu-akrediteeritud registripidajatega tugevdati EURidi kaasrahastatava turundusprogrammiga, mille kaudu on registripidajatel võimalik saada kuni 100 % hüvitist .eu domeeninimede tutvustusmeetmete abikõlblikest kuludest. 2017. ja 2018. aastal kaasrahastati programmist rohkem kui 120 kampaaniat.
- Registripidajad jätkasid EURidi vähendamiskava kasutamist ning said selle kaudu allahindlust uute registreerumiste tasust. Registripidajad hindavad kava stabiilsust, mis võimaldab neil .eu domeeni tutvustada regulaarselt kogu aasta vältel. Selle kavaga liitus 327 registripidajat, kelle arvele langes 93,3 % kogu .eu portfelist ja 2019. aastal 97 % kõigist uutest domeeninimedest.
- Et tunnustada .eu domeeninimede registreerijate uuendusmeelsust ja kõrget taset, annab EURid igal aastal välja veebiauhindu. Veebiauhindade võitjad saavad auhinnapaketi, mis sisaldab kolmekuulist reklaamplakatikampaaniat Brüsseli lennujaamas. Auhinnakonkursil osalemine saavutas oma haripunkti 2018. aastal enam kui 200 kandidaadi ja ligi 10 000 häälega.
- EURid jätkas oma sotsiaalmeediategevuse tõhustamist, eriti oma Twitteri konto ja YouTube'i kanali kaudu.

.eu turundustegevuse peamised partnerid on registripidajad, kes teevad .eu domeeninimed kättesaadavaks ja suhtlevad registreerijatega. Aastatel 2017–2019 jätkas EURid tööd selle nimel, et parandada akrediteeritud registripidajatele osutatavate teenuste kvaliteeti ja lihtsustada registreerimist.

2019. aasta esimese kvartali lõpus oli .eu domeenil 715 akrediteeritud registripidajat. Registripidajate arv püsis viimastel aastatel suhteliselt stabiilne hoolimata turu suuremast kontsentratsioonist.

2017. aasta lõpus tehtud värskeima, iga kahe aasta järel korraldatava registripidajate rahulolu-uuringu kohaselt oli EURidiga suhtlemise kvaliteedile antud üldhinnang 93 %, mis vastab eelmise uuringu headele tulemustele. Üldiselt hindasid registripidajad usaldusväärset väga heaks ning leidsid, et .eu domeeninimesid on lihtne müüa ja need kujutavad endast head investeringut¹⁰.

Tunnustusest annab selgelt märki asjaolu, et 2017. ja 2018. aastal toimunud enam kui 100 hääletanud registripidajaga küsitluse põhjal sai EURid CENTRI¹¹ aasta registri auhinna.

¹⁰ <https://eurid.eu/en/news/2017-registrar-satisfaction-survey-findings/>.

¹¹ Council of European National Top-Level Domain Registries, www.centri.org.

5.4. Mitmekeelsus

EURid jätkas jõupingutusi Euroopa keelilise mitmekesisuse toetamiseks ja mitmekeelsuse laiendamiseks kogu .eu domeenis. 2019. aasta esimese kvartali lõpus oli registreeritud ligi 39 000 IDNi (internatsionaliseeritud domeeninimi)¹², mis paigutas .eu domeeni maailma 20 suurima IDN-ruumi hulka.

Pärast laiendi .eu kasutuselevõttu 2016. aasta juunis (.eu vaste kirillitsas) algatati kolmeaastane üleminekuperiood, et tagada kõigi domeeninimede puhul skriptide mittesegamise põhimõtte täitmine. See põhimõte, milleks on volituse andnud ICANN¹³ (Interneti Aadressikorporatsioon), tähendab, et nii domeeninimi kui ka selle laiend tuleb kirjutada samas tähestikus. 2019. aasta esimese kvartali lõpus oli laiendiga .eu registreeritud umbes 1 900 domeeninime.

Enne käesoleva aruandega hõlmatud perioodi ja selle jooksul tegi EURid pingeliselt tööd selle nimel, et ICANN kiidaks heaks laiendi .ev (.eu vaste kreeka tähestikus). .ev-d käsitleva avalduse hindamisel tekkis raskusi, kuna leiti, et string on kohati segadusse ajavalt sarnane .eu-ga ja teiste kahetäheliste stringide suurtäheliste esitustega. Vaatluseluse perioodi lõpus valitses ootus, et kreeka tähestikus string .ev string võetakse kasutusele 2019. aasta lõpus. See verstepost tähendab, et kõigi muude kui ladina tähestike toetamiseks Euroopa Liidus tehtud töö on edukalt lõpule viidud.

5.5. Ühendkuningriigi kavandatava EList välja astumise mõju

Muudetud .eu määruse kohaselt peavad .eu domeeninime omanikud olema ELi liikmesriigi, Islandi, Liechtensteini või Norra elanikud või kodanikud või nendes riikides asutatud ettevõtted või organisatsioonid.

Pärast seda, kui Ühendkuningriik teatas 29. märtsil 2017 oma kavatsusest liidust välja astuda, pidas liit Ühendkuningriigiga läbirääkimisi ja sõlmis lepingu, milles sätestatakse Ühendkuningriigi väljaastumise kord (edaspidi „väljaastumisleping“) vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 50¹⁴. Väljaastumislepinguga nähakse ette üleminekuperiood, mille jooksul kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis liidu õigust. Seetõttu on Ühendkuningriigi elanikel ja kodanikel ning Ühendkuningriigis asutatud ettevõtetel ja organisatsioonidel kõnealuse üleminekuperioodi jooksul endiselt õigus .eu domeeninime omada. Üleminekuperiood algab väljaastumiskuupäeval¹⁵ ja lõpeb 31. detsembril 2020, kui liit ja Ühendkuningriik ei lepi 1. juuliks 2020 kokku üleminekuperioodi ühekordses pikendamises kuni ühe või kahe aasta võrra.

Alates üleminekuperioodi lõpust lõpeb liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Seega ei ole Ühendkuningriigi elanikel, kes ei ole mõne ELi liikmesriigi, Islandi, Liechtensteini või Norra kodanikud, ning ettevõtetel

¹² IDNid on domeeninimed, mis sisaldavad tähemärke muus kui ladina tähestikus.

¹³ <https://www.icann.org>

¹⁴ ELT C 384 I, 12.11.2019, lk 1.

¹⁵ Väljaastumiskuupäev on kas väljaastumislepingu jõustumise kuupäev või selle puudumise korral 1. veebruar 2020 – välja arvatud juhul, kui ELi lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud perioodi veelgi pikendatakse. Vt Euroopa Ülemkogu 29. oktoobri 2019. aasta otsus (EL) 2019/1810, millega pikendatakse ELi lepingu artikli 50 lõike 3 kohast tähtaega (ELT L 278, 30.10.2019, lk 1).

ja organisatsioonidel, mis on asutatud Ühendkuningriigis, kuid mitte üheski ELi liikmesriigis, Islandil, Liechtensteinis või Norras, samamoodi nagu teiste kolmandate riikide elanikel, ettevõtetel ja organisatsioonidel enam ELi õiguse kohaselt õigust omada .eu domeeninime. Seda tagajärge hakatakse kohaldama alates väljaastumiskuupäevast juhul, kui väljaastumisleping ei jõustu.

28. märtsi 2018. aasta teatisega „Ühendkuningriigi väljaastumine EList ning ELi õigusnormid, mis käsitlevad .eu domeeninimesid“, mida ajakohastati 18. juulil 2019,¹⁶ hoiatas komisjon Ühendkuningriigis elavaid või asutatud .eu domeeninime omanikke Ühendkuningriigi EList väljaastumise tagajärgede eest juhul, kui jõustuvad väljaastumislepingu üleminekuperioodi käsitlevad sätted. Lisaks leppisid komisjon ja EURid kokku tegevuskavas, et leevendada väljaastumislepingu võimaliku mittejõustumise stsenaariumi tagajärgi¹⁷ ning juhtida protsessi, mille tulemusena saab Ühendkuningriik kolmanda riigi staatuse. See hõlmab suhtlemist registripidajate ja registreerijatega ning üleminekumeetmeid Ühendkuningriigi elanikele kuuluvate registreeritud domeeninimede jaoks.

Ühendkuningriigi kavandatud EList väljaastumise mõju .eu domeenile hakkas ilmne 2018. aastal. Ühendkuningriigi elanike jaoks tõi võimalus, et nad ei vasta enam .eu domeeninime registreerimise nõuetele, kaasa tühistamisi, uuendamata jätmisi ja uute registreerimiste arvu vähenemise. Lisaks lõpetasid mõned Ühendkuningriigis asuvad registripidajad .eu domeeni pakkumise. Selle tulemusel vähenes .eu registreerimiste arv Ühendkuningriigis 2019. aasta esimese kvartali lõpuks umbes 240 000-lt ligikaudu 190 000ni ehk 24 %.

6. USALDUS JA TURVALISUS

6.1. Turvalised domeeninimed

Alates 2013. aastast on domeenis .eu juurutatud ja reklaamitud DNSi turvalaiendit DNSSEC¹⁸. DNSSEC tagab, et kasutajad suhtlevad õige veebisaidiga, takistades vahendusründeid võltsveebisaitide poolt.

Et DNSSEC toimiks nõuetekohaselt, peab nii tippdomeenil kui ka üksikutel domeeninimedel olema digitaalallkiri (peavad olema allkirjastatud). Pärast seda, kui 2010. aastal sai allkirja .eu tippdomeeni, on EURid propageerinud DNSSECi allkirjastamist .eu domeeninimede hulgas. Alates 2015. aastast on EURid pakkunud nõuetekohaselt allkirjastatud domeeninime korral tasusoodustust. 2019. aasta esimese kvartali lõpus oli DNSSECiga nõuetekohaselt allkirjastatud umbes 540 000 domeeninime (15 % .eu domeeninimedest). DNSSECiga allkirjastatud domeeninimede arvu korrapärase kasv vaatlusel perioodil näitas, et need allahindlusmeetmed motiveerisid registripidajaid DNSSECi kasutusele võtma ja seda oma registreerijatele pakkuma. Kuigi .eu kuulub DNSSECi kasutuselevõtu suhtes parimate riigikoodiga tippdomeeni registrite hulka, on selge, et tuleb teha veel tööd, et .eu domeeninimedes kasutataks DNSSECi rohkem.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/eu_domain_names_et_0.pdf.

¹⁷ <https://eurid.eu/en/register-a-eu-domain/brexit-notice/>.

¹⁸ Domain Name System Security Extension.

Üldiselt toetab EURid oma registripidajate kogukonda küberturvalisuse standardite kasutuselevõtul, korraldades veebiseminare ja kohtumisi ning korrapäraseid teabetunde DNSSECi ja muude turbemeetmete kohta.

6.2. Kuritarvitusliku registreerimise vähendamine

Hoida ära kuritarvituslikku registreerimist, mida kasutatakse autoriõiguste rikkumiseks, võltsitud toodete müügiks, andmepüügiks, küberrünneteks ja pahavara levitamiseks, on ka edaspidi üks .eu domeeni peamine prioriteet. Selle rakendamiseks kontrollitakse registreerimisandmete kehtivust .eu nõuetele vastavuse kriteeriumide¹⁹ alusel ja jälgitakse uusi registreerimisi, et avastada kahtlaseid mustreid või kõrvalekaldeid.

Ennetava meetmena kontrollib EURid uusi registreerimisi iga päev. Kui avastatakse kahtlased andmed, palutakse registreerijatel oma teavet ajakohastada või parandada, ja kui registreerijad seda ei tee, riskivad nad domeeninime peatamisega. 2017. ja 2018. aastal peatati vastavalt 20 126 ja 58 966 domeeninime.

2017. aastal töötas Leuveni ülikool EURidi jaoks välja süsteemi, mis prognoosib varasemate andmete ja iseõppimisalgoritmide alusel, milliseid .eu domeeninimesid võidakse kasutada kuritarvituslikult. Selle endiselt edasiarendatava süsteemi eesmärk on eelkõige ennetada pahatahtlike domeeninimede aktiivseks muutumist.

6.3. Koostöö küberkuritegevuse vastases võitluses

EURid jätkas korrapärase abi osutamist õiguskaitseasutustele ja muudele asjaomastele asutustele nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil, aidates neil võidelda .eu domeeninimedega seotud ebaseadusliku tegevuse vastu.

Riiklikul tasandil tegi EURid aktiivset koostööd Belgia föderaalsete majandusministeeriumi, Belgia tolli (Cybersquad) ja Belgia prokuratuuriga.

Euroopa tasandil jätkas EURid korrapärast dialoogi ELi infoturbeinsidentidega tegeleva rühmaga (CERT-EU) ning laiendas veelgi koostööd EUROPOLiga, vahetades statistilisi andmeid ja suundumusi, juhtides küberkuritegevuse vastu võitlemise ühisprojekte²⁰ ja korraldades ühisseminare²¹. EURid ja rahvusvaheline võltsimisvastane koalitsioon allkirjastasid 2018. aasta juunis vastastikuse mõistmise memorandumi, et teha ühiselt tööd küberkuritegevuse vastu võitlemiseks .eu domeenis. EURid jätkas ka koostööd EUIPOga (Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet), et teavitada kaubamärgiomanikke sellise .eu domeeninime registreerimisest, mis on identne registreeritud ELi kaubamärgiga.

¹⁹ .eu määruse kohaselt on EURidil õigus kontrollida registreerimise kehtivust ja registreerimis põhimõtete kohaselt peab registreerija hoidma oma isikuandmed täielike ja täpsetena ning tema EURidiga suhtlemiseks kasutatav e-posti aadress peab toimima.

²⁰ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-enhances-cybercrime-and-internet-security-cooperation-signing-mou-eurid>.

²¹ <https://www.europol.europa.eu/events/eurid-europol-cross-border-collaboration-in-fighting-cybercrime-workshop>.

6.4. Vaidluste kohtuväline lahendamine

2017. aasta juunis laiendas EURid võimalusi vaidluste kohtuvälise lahendamise algatamiseks, sõlmides Maaailma Intellektuaalomandi Organisatsiooniga (WIPO) lepingu, et saada uueks .eu vaidluste kohtuvälise lahendamise pakkujaks lisaks praegusele Prahast asuvale vahekohtule (Tšehhi Vahekohtus). .eu vaidluste kohtuvälise lahendamise eripära on võimalus esitada kaebus internetis mis tahes ELi ametlikus keeles. Käesoleva aruande perioodil esitati 127 kaebust ja lahendati 130 vaidlust.

6.5. Stabiilsus, turvalisus ja talitluspidevus

EURid on ülal pidanud väga kerkset ja vastupidavat tehnilist taristut tagamaks, et .eu nimeruum on alati nähtav ja kõigi veebikasutajate jaoks hästi toimiv. Selle tulemus on, et käesoleva aruandega hõlmatud perioodil oli ühendust võtvatel kasutajatel katkematu juurdepääs .eu domeeninimedele (töövõimeaeg 100 %). Kaks domeeninimeserverit²² Amsterdamis ja Luxembourgis moodustavad EURidi tehnilise taristu tuuma, mida täiendab kombinatsioon isehallatavatest serveritest (Amsterdam, Ljubljana, London ja Praha) ning välistest anycast-pakkujatest, nagu DENIC, NetNod ja Dyn/Oracle, kes pakuvad nimeservereid kogu maailmas, et toetada .eu tsoonifaili.

Kõrgetasemelise info- ja võrguturbe sisseseadmine ja alalhoidmine oli EURidi poliitika oluline element, et jätkata turvaliste ja kvaliteetsete teenuste pakkumist .eu akrediteeritud registripidajatele ja avalikkusele. EURid sai oma talitluspidevuse juhtimise kohta 2017. aastal sertifikaadi ISO²³ 22301 ja 2019. aastal sertifitseeriti ta ümber infoturbe standardi ISO/IEC 27001 jaoks. Lisaks hindas ja kohandas EURid 2018. aastal oma vastutustundliku avalikustamise poliitikat ning jätkas koostööd välisettevõttega, et hinnata ja parendada küberturvalisust ning vähendada ohte.

EURid on olnud riigikoodiga tippdomeeni registrite seas talitluspidevuse teerajaja. EURid on oma riskihindamist igal aastal ajakohastanud ja talitluspidevuse stsenaariume korrapäraselt uuesti hinnanud. 2018. aastal korraldas EURid kaks talitluspidevuse õppust, mis simuleerisid suurõnnetusi ja mida sõltumatu hindaja hindas positiivselt. Lisaks tehti seitse avarii-, taaste- ja liiasustesti ning tõendati EURidi tehnilise taristu stabiilsust.

7. RAHVUSVAHELISED SUHTED

Aruandeperioodil jätkas EURid interneti ökosüsteemiga tegelemist, eelkõige järgmiste meetmete ja tegevuste kaudu:

- osalemine ICANNi koosolekutel eri komiteede ja töörühmade kaudu, sealhulgas kaasaaitamine väiksemate riigikoodiga tippdomeeni registrite suutlikkuse suurendamisele talitluspidevuse kavandamise ja suurõnnetustest taastumise valdkonnas;

²² Nimeserverid on DNSi põhielemendid, mis võimaldavad otsida domeeninimesid nende IP-aadressi ja asukoha järgi.

²³ Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon.

- koostöö UNESCO, Verisigni ja piirkondlike registriorganisatsioonidega igaaastase IDNi maailmaaruande²⁴ koostamiseks ning UNESCO põliselanike keelte aasta 2019 toetamine;
- .eu akadeemia²⁵ jätkamine, mille kaudu on teiste registrite esindajad saanud koolitusi mitmesugustes registriga seotud küsimustes;
- EuroDIGi (Euroopa internetihalduse dialoog) istungjärkude ja Balkani internetihalduse kooli toetamine;
- osalemine 2017. aasta internetihalduse foorumil (IGF)²⁶ koos IKT keskkonnamõju käsitleva seminariga.

8. KESKKONNAMÕJU

Et vähendada oma tegevuse keskkonnamõju, sai EURidist 2012. aastal esimene EMASi sertifikaadiga²⁷ register Euroopas. 2018. aastal sertifitseeriti uuesti Belgias asuv peakontor ning Itaalia ja Tšehhi Vabariigi filiaalid. EURid jätkas oma CO₂ heitkoguste jälgimist ja sertifitseeritud CO₂ ühikute ostmist nende korvamiseks ning toetas Uganda puurauguprojekti²⁸. 2019. aastal toetas EURid metsa uuendamist Portugalis Monchique'i piirkonnas²⁹, kus olid 2018. aasta suvel laastavad metsatulekahjud.

9. KOKKUVÕTE

.eu domeen toimib endiselt tõhusalt ning hõlbustab juurdepääsu digitaalsele ühtsele turule, võimaldab eurooplastel näidata veebis oma Euroopa identiteeti ning toetab mitmekeelsust.

Suurem keskendumine teenuse kvaliteedile ja turvalisusele aitas .eu domeenil säilitada aruandes käsitletud perioodil oma turupositsiooni. Samuti aitas see otseselt kaasa ELi eesmärkidele suurendada usaldust ja turvalisust internetis ja digitaalsel ühtsel turul.

.eu võib saada teistele domeeninimedele eeskujuks usaldusväärse ja turvalise domeeninimeruumi loomisega. Vaja on järjepidevat tööd, et tagada selliste turvameetmete nagu DNSSEC laialdane kasutuselevõtt, võidelda kuritarvitustlike registreerimiste vastu ning tagada, et mujal DNS-ökosüsteemis ilmnev ebaseaduslik käitumine ja kuritarvitused ei leia endale .eu domeeninimedes kohta. .eu tugev finantsolukord võimaldab neid jõupingutusi jätkata.

²⁴ www.idnworldreport.eu.

²⁵ <https://eurid.eu/en/about-us/initiatives/>.

²⁶ www.intgovforum.org.

²⁷ ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem, registreerimisnumber BE-VL-000016, <https://eurid.eu/en/about-us/going-green/>.

²⁸ https://www.carbonfootprint.com/gs_ver_uganda_borehole.html
<https://eurid.eu/en/news/eurid-supports-uganda-borehole-rehabilitation-project/>.

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=yh-rJOLIHYE>.

Tuginedes oma kindlale kliendibaasile, tihedatele suhetele registripidajatega ning sihipärasele meetmetele alateenindatud geograafiliste turgude ja välismaal elavate ELi kodanike suunal, on .eu domeenil potentsiaal veelgi tugevdada oma positsiooni ELi kodanike ja ettevõtjate eelistatud domeenina.